Komu i dlaczego przekazujemy 1 proc.?

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: czwartek, 20, marzec 2014 23:00
Rafał Rudka
Odsłony: 1214

Z badań Stowarzyszenia Klon/Jawor wynika, że w 2013 roku 40 procent podatników skorzystało z możliwości odpisu 1 procenta podatku, przekazując w ten sposób organizacjom pożytku publicznego prawie pół miliarda złotych. Najczęściej motywowała do tego chęć udzielenia pomocy konkretnej osobie. Typowy podatnik, przekazujący 1 procent ma wyższe wykształcenie, mieszka w dużym mieście, jego miesięczny dochód przekracza 2 tys. złotych, jest zaangażowany w wolontariat i filantropię, a także jest przekonany o tym, że organizacje pozarządowe skutecznie rozwiązują problemy społeczne.

Przekazujemy tym, których znamy

Osoby, które w 2013 roku zdecydowały się przekazać 1 procent podatku, najczęściej twierdziły, że skłoniła ich do tego chęć pomocy osobie, którą znają osobiście lub pośrednio przez rodzinę lub znajomych (31 procent badanych).

Dla 13 procent respondentów kluczową rolę odegrała znajomość organizacji i działających w niej osób. Zdarzało się, że respondenci zasilali konto organizacji, z którą są bezpośrednio związani. 7 procent badanych przyznawało, że to rodzina lub znajomi zasugerowali, na jaki cel warto oddać 1 procent.

Łącznie ponad połowa badanych wybierając OPP, której przekazała 1 procent podatku, kierowała się osobistą znajomością lub zasięgała opinii znajomych lub rodziny.

– *Widać wyraźnie, że wśród najważniejszych motywacji do przekazywania 1 procent przeważają te, które związane są ze znajomością konkretnych osób lub organizacji, które mają stać się beneficjentami tej pomocy. Przy czym wspieranie organizacji odgrywa mniej znaczącą rolę w deklaracjach respondentów. Liczy się przede wszystkim pomoc konkretnej osobie* – podsumowuje Piotr Adamiak ze Stowarzyszenia Klon/Jawor, jeden z autorów badania.

Komu dajemy najwięcej

W 2013, w ramach 1 procenta, przekazaliśmy organizacjom ponad 480 mln zł. Sto największych OPP otrzymało ponad 314 mln zł. Skala nierówności między OPP wydaje się tym większa, gdy uświadomimy sobie, że 37,5 procent środków (ponad 180 mln zł) przekazanych z 1 procenta wpłynęło na konta zaledwie dziesięciu organizacji. Znaczna część OPP musiała się zadowolić stosunkowo niewielkimi kwotami. Blisko tysiąc fundacji i stowarzyszeń otrzymało kwoty nieprzekraczające 1 tys. złotych.

W 2013 roku, podobnie jak w poprzednich latach, rekordzistą pod względem sumy przychodów z 1 procenta była Fundacja Dzieciom „Zdążyć z pomocą" (ponad 117 mln zł). Wyraźnie zdystansowała drugą w rankingu Fundację Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Słoneczko" (15,3 mln zł) i kolejną fundację, Avalon – Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym (8,6 mln zł). Różnice między następnymi w rankingu organizacjami nie były już tak znaczące. Jak widać, najczęściej wspieramy nie organizacje, ale osoby prywatne, które w organizacjach mają swoje subkonta.

- *1 procent, w obecnej postaci, nie spełnia tej roli, jaka leżała u podstaw całej idei. Miał wspierać organizacje, a wspiera indywidualne osoby, sprowadzając organizacje do roli pośrednika* – mówi Dorota Setniewska z portalu organizacji pozarządowych ngo.pl.

(Nie)samodzielny wybór

Phoca PDF

Część osób, zanim wpisze w rozliczeniu podatkowym numer KRS organizacji, zadaje sobie trud odnalezienia informacji, w jaki sposób zostaną wykorzystaną środki zebrane z 1 procenta podatku. 7 procent badanych deklarowało, że chcieli oddać pieniądze na konkretny cel i poszukiwali organizacji, która mogłaby go zrealizować. Równie często decydowało przywiązanie do spraw lokalnych. W tym przypadku 1 procent podatku płynął do organizacji, które działają w okolicy miejsca zamieszkania podatnika.

13 procent respondentów wyjaśniało, że nie miało wpływu na wybór OPP. W 7 procent przypadków zeznanie podatkowe wypełniała inna osoba (księgowa lub księgowy, ktoś z rodziny). Bywa, że barierą w podejmowaniu samodzielnych decyzji stanowią programy komputerowe do wypełniania zeznań podatkowych, które podpowiadają numer KRS konkretnej organizacji, a nieraz nie dają możliwości wskazania innej organizacji. Tak zadeklarowało 6 procent badanych.

Powody nieprzekazywania

Badani, którzy nie zdecydowali się w 2013 roku przekazać 1 procent podatku na rzecz OPP, najczęściej powoływali się na okoliczności zewnętrzne. 37 procent ankietowanych tłumaczyło, że nie miało kontaktu z urzędem skarbowym. Co piąta osoba zadeklarowała, że oddała deklarację do wypełnienia komuś innemu i dlatego nie miała możliwości dokonania odpisu.

Warto zaznaczyć, że osoby bez przychodów i pracujący za granicą nie muszą się rozliczać z urzędem skarbowym. Podobna jest również sytuacja osób, które są zatrudnione w jednym miejscu pracy. Nie mają obowiązku wypełniać deklaracji, może ich w tym wyręczyć pracodawca. Z kolei emeryci i renciści nie mają wprawdzie obowiązku składania zeznania, zrobi to za nich ZUS lub KRUS, ale jeśli skontaktują się z urzędem skarbowym, mogą odpisać 1 procent podatku na rzecz wybranej przez siebie organizacji.

Dla 6 procent badanych decyzja o nieprzekazaniu była świadoma i zamierzona, zaś 5 procent badanych stwierdziło, że o tym nie pomyśleli lub zapomnieli. 2 procent wymówiło się brakiem czasu.

Cześć badanych zasłaniało się swoimi niskimi zarobkami. Co dziesiąta osoba uznała, że skoro zapłacą fiskusowi niewielki podatek od niskich dochodów, przekazywanie setnej części podatku na rzecz OPP nie miałoby sensu. Pojawiła się również obawa, że oddanie 1 procenta podatku może uszczuplić dochody (2 procent). Co więcej, 10 procent respondentów deklarowało brak wiedzy. Jedni nie wiedzieli, komu przekazać podatek (4 procent), inni – jak to zrobić (3 procent), a 4 procent respondentów twierdziło, że nikt ich o to nie prosił.

Informacja o badaniu

Badanie zostało przeprowadzone na reprezentatywnej próbie 1005 Polaków powyżej 15 roku życia metodą CATI (wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo) w listopadzie 2013 roku przez Millward Brown na zlecenie Stowarzyszenia Klon/Jawor. Badanie objęło również sześć zogniskowanych wywiadów grupowych.

Źródło: Stowarzyszenie Klon/Jawor

Phoca PDF